

Oponentský posudek na bakalářskou práci „Vliv genderových rozdílů na kriminalitu mužů a žen v ČR“ (Barbora Rendlová, 2010)

Vypracoval: Mgr. Ondřej Špaček

Předkládaná práce se věnuje tématu kriminality z pohledu genderových rozdílů. Teoretická část popisuje východiska při studiu utváření genderu a jejich souvislost se sociologickými teoriemi kriminality. Následná empirická část se zaměřuje na interpretaci statistiky kriminality a jejich vztahy k představeným teoriím.

Vztah mezi genderem a kriminalitou patří mezi významnou kapitolu ze studia genderu, které se, v jinak této velmi rozvinuté oblasti české sociologie, nevěnovalo dosud mnoho pozornosti. Tato mezera možná vedlo k tomu, že autorka se tématu chopila poměrně ze široka a pojala ho způsobem, který přinesl nejistý výsledek.

Teoretická část je poměrně dobrou kompilací, avšak vychází převážně z učebnicových textů. Široký úvod do problematiky genderu, sledující doslovně strukturu Renzetti a Curran, mohl být vzhledem k užšímu zaměření práce redukován. Naopak zásadní slabinou teoretických východisek je nedostatečné shrnutí teorií kriminality v kontextu genderu. Po přečtení této kapitoly čtenář nemá příliš ujasněnou představu o tom, jaké jsou hlavní rozdíly jednotlivých teorií, o co se tyto teorie opírají a jak s nimi chce dále autorka pracovat. Shrnutí je klíčovou pasáží celého textu, proto je škoda, že se zde objevují i formální chyby (opakuje se část textu na str. 34 - 35). Porovnání by mohlo být výrazně přehlednější, pokud by mělo např. podobu tabulky, která by zjednodušeně ukazovala základní teze teorií a to, kde hledají zdroj odlišné kriminality mužů a žen.

Empirická část pak představuje nezvyklou směs výsledků statistik a jejich interpretace. Z textu mám dojem, že autorka načrtává spojnici mezi různými druhy kriminality a určitými sociologickými teoriemi. Teorie sociální kontroly je tak výhradně spojena s hospodářskými trestnými činy, etiketizační teorie s mravnostními trestnými činy, teorie příležitostí s vloupáním atp. Toto spojení není zdůvodněné a působí velmi chaotickým dojmem. Pokud autorka chce představené teorie posuzovat na základě statistik, měla by jasně ukázat, jaké na statistikách testovatelné hypotézy z nich plynou. V empirické části by pak mělo být odděleno zpracování těchto statistik a výsledné interpretace.

Samotnému zpracování statistik lze vytknout to, že se v zásadě jedná o holá čísla převzatá přímo z oficiálních výstupů. Vhodné by bylo tato data zpracovat, například shrnout marginální položky do kategorie „jiné“ a celkově statistiky strukturovat sociologicky (nikoli legislativně) relevantní způsobem. Upozorňuji také na to, že je rozdíl mezi procenty a procentními body. Například není pravda, že by „u mužů byl o 16,7 % větší podíl na krádežích vloupáním než u žen“ (str. 40), protože porovnáme-li odpovídající podíl 11,1 % a 27,8 %, pak podíl u mužů bude větší o 150 %.

Z formálního hlediska lze vytknout chybějící názvy tabulek a některé překlepy, které pravděpodobně vznikly příliš agilní automatickou kontrolou pravopisu („genderová“). Za neobvyklé považuji označení „retrealismus“ pro Mertonův „retreatismus“.

Celkově se autorka úspěšně vypořádala s poměrně široce zvoleným tématem, avšak řada nedostatků nutně snižuje hodnocení práce. **Práci proto doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením dobře.** Při obhajobě se doporučuji zaměřit především na problematiku shrnutí různých teorií kriminality a zdůvodnění interpretací empirických zjištění.

V Praze dne 27. 5. 2010

Mgr. Ondřej Špaček